

užíval. Knihovním vtělením nájemního práva rozšířeny jsou jeho právní účinky po způsobu práv věcných také proti novému nabyvateli předmětu nájmu, poskytující nájemníku ochrany proti předčasnému zrušení nájemní smlouvy nástupcem pronajímatelovým, což vyjádřeno v §u 1095 obč. zák. slovy: »že i pozdější držitel předmětu nájmu musí si dáti nájemní právo líbiti«, (ovšem s omezením §u 1121 obč. zák.), t. j. že poměr nájemní nemůže jednostrannou výpovědí zrušiti (§ 1120 obč. zák.). Jen těchto právních výhod dociluje nájemník knihovním vkladem práv nájemních a jen po této stránce přiznává zákon v §u 1095 obč. zák. knihovně zapsaným právům nájemním právní účinky věcných práv. Ježto ve sporu zjištěno, že žalovaná v dohodě se žalobcem přestala nájemně užívatí pronajatých místností, odevzdavši je novým nájemníkům, kteří vstoupili v přímý nájemní poměr ku pronajímateli, zanikla tím její nájemní smlouva k těmto místnostem i práva z ní plynoucí. Byla-li nájemní smlouva srovnalou vůli stran zrušena, pozbyl pro žalovanou právních účinků i knihovní zápis jejích práv nájemních k místnostem, který dle poslední věty §u 1095 obč. zák. jí zabezpečoval ochranu proti novým nabyvatelům předmětu nájmu, avšak jen po dobu trvání nájemního poměru (slova §u 1095 obč. zák. »na nájemní dobu ještě zbývající«) a jest správným závěr odvolacího soudu, že knihovně zapsané její právo nájemní vážne bezdůvodně a stačí odkázati k důvodům odvolacího soudu, které vývody dovolacími vyvráceny nebyly.

Čís. 4037.

V tom, že matka prohlásila nedospělé dosud dceři, že jí koupila určité věci do výbavy, nevznikl ještě pro dceru důvod k nabytí vlastnického práva k oněm věcem.

(Rozh. ze dne 2. července 1924, Rv I 725/24.)

Žalobkyně (Anna V-ová mladší) domáhala se uznání vlastnického práva k osmi perským kobercům a prohlášení nepřipustnosti exekuce, vedené žalovanou bankou proti Anně V-ové starší na ony koberce. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Soud první stolice jest toho názoru, že žalobkyně smlouvou darovací a skutečným odevzdáním nabyla vlastnictví k zabaveným kobercům od Anny V-ové starší, a to srovnalou vůlí obou stran a odevzdáním ve smyslu §u 425 obč. zák. Odvolací soud nepokládá tento právní názor za správný. Darování v užším smyslu jest dobrovolné a bezplatné právní jednání oboustranné, kterým jedna strana (dárce) zmenšením svého jmění druhou stranu (obdařeného) obohacuje, poskytujíc jí za tím účelem zisk majetkový, ježž tato se shodnou vůlí přijímá. K podstatě darování náleží tedy mimo bezplatnost a dobrovolnost jednání, by obdařený byl obohacen ztenčením jmění dárce. V subjektivním směru třeba úmyslu obou stran k výsledku tomu směřujícího. Jest tudíž předpokladem darování projev vůle darovací s jedné a projev vůle, dar přijmouti, s druhé strany. Strana žalující neuvedla a neprokázala ni jediné okolnosti, ze které by plynulo a dalo se usuzovati, že byl na straně Anny V-ové starší projev vůle,

svou tehdy 9 letou dceru Annu, nyní žalobkyni, koberci obdarovati a že žalující dala na jevo, ať již výslovně nebo mlčky sama neb svým zákonným zástupcem, že dar ten přijímá. Svědkyně Anna V-ová ničeho v té příčině nepotvrdila. Pouhé prohlášení: »Tady jsem ti koupila do výbavy koberce« nelze podle obecné zkušenosti považovati za projev vůle, že dotyčné předměty mají býti darovány hned s účinkem, aby vlastnictví bylo ihned převedeno. Jestliť všeobecně známo, že rodiče, zvláště matky, opatřují dcerám předměty do výbavy již v době, kdy ani včk dcery ani ostatní okolnosti nedají vůbec nijak usuzovati, zda k provdání dcery vůbec dojde, že vyjadřují se o tom, že koupily věci dceři do výbavy, a přece nikdo nepomyslí na to, že předměty ty jsou vlastnictvím dceřiným, naopak k skutečnému odevzdání dochází teprve až ke provdání dcery skutečně v budoucnosti dojde. Rčení »koupila jsem ti do výbavy« rozumí se tedy pravidelně jen jako výrazu pohnutky, proč předmět byl koupen, a budoucího jeho účelu. Aby se mohlo výroku tomu v jednotlivém případě rozuměti jinak, bylo by nutno, aby z okolností případu bez jakékoliv pochyby odlišný význam byl zřejmým; takové zvláštní okolnosti v tomto směru nebyly zjištěny ani tvrzeny. Není jí ani okolnost, že snad koberců bylo užíváno jen k zařízení pokoje dceřina; neboť v každé rodině jsou určité předměty nábytku a v rodinách zámožnějších i zařízení celého pokoje určeny k tomu, by sloužily k potřebě a osobnímu užívání určitého dítěte, aniž však v tom se vidí ještě úplné odevzdání věcí těch do vlastnictví dítěte; jde prostě o stav faktický, nikoliv fakt právně významný. Z toho však plyne, že žalující neprokázala ani úmyslu darovacího, ani tradice ke převedení vlastnictví na ní potřebné. Že onen výrok matky žalobkyně nutno posuzovati ve shora uvedeném obvyklém smyslu, plyne i z toho, že v oné době byla žalující 9tiletým děckem, u něhož na sňatek v dohledné době nebylo pomyšlení.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nesprávné posouzení právní spatřuje dovolatelka v podstatě v tom, že odvolací soud neshledal skutečněným darování, ač zjistil, že se Anna V-ová starší, ukazujíc na sporné koberce, vůči své, tehda devítileté dceři, žalobkyni Anně V-ové vyjádřila: »Tady jsem ti koupila do výbavy koberce« a že všechny tyto koberce uložila po svém příjezdu do pokojů žalobkyně. Nelze arci přehlížeti zásadu §u 914 obč. zák., podle které při výkladu smluv nesmí býti lpěno na doslovném znění výrazu, nýbrž musí býti vypátrán úmysl stran, a smlouva tak musí býti vyložena, by to odpovídalo zvykům poctivých styků, tedy podle okolností výklad může vésti k doplnění právního jednání tím, že se dává určitý úmysl okolnosti, na kterou strany nemyslely, nebo kterou jinak pojímaly, že tedy nerozhoduje doslovné znění prohlášení, nýbrž jeho smysl, pokud vyplývá z jasného úmyslu (§ 6 obč. zák.) a pokud příjemce projevu, uváživ všechny okolnosti, neměl rozumného důvodu o něm pochybovati (§ 863 obč. zák.). Ale přece sluší zdůrazniti, že zákon vyžaduje (§ 869, 565 obč. zák.) určitosti a srozumitelnosti prohlášení, že prohlášení vůle má býti určité, to jest nesmí býti učiněno

tak všeobecně, aby nebylo lze vůbec seznati, kam směřovala vůle, že prohlášení vůle musí býti srozumitelné, aby ve příjemci vznikla žádoucí představa. Těmto zásadám se odvolací soud při svém zákonitě učiněném výkladu nikterak nezpronevěřil. Správně a výstižně uvedl okolnosti všeobecně známé, tedy vzal zřetel na zvyky v poctivých stycích platné. Ani podle názoru dovolacího soudu nemohl příliš všeobecný výrok Anny V-ové starší: »Tady jsem ti koupila do výbavy koberce«, provázený ukázáním na tyto koberce, vzbuditi vůbec v někom žádoucí představu, že tím mají býti právě koupené koberce darovány, nejméně pak mohla tato žádoucí představa vzbuzena býti v devítileté příjemkyni, kterou vzhledem k jejímu tehda útlému věku zajisté nelze řaditi mezi osoby vdavek chtivé, a jejímuž dětskému citění darování 8 perských koberců, jak se řeklo do výbavy, jistě zůstalo lhostejnou skutečností bez náležitého uvědomění, oč vlastně běží podle platného řádu právního. Zjištěný výrok může býti za daných okolností považován pouze za slib, o němž nad to jest pochybno, zda byl slibem darovacím, uváží-li se, že není jisto, zda dárkyně nebyla po zákonu povinna, příjemkyni výbavu zaříditi, což by pak nebylo darováním, neboť by to nebylo právním jednáním bezúplatným. Právem rozuměl odvolací soud rčení »koupila jsem ti do výbavy« jenom jako výrazu pohnutky, proč byl předmět koupen a jaký má býti jeho budoucí účel, a právem také přikládá okolnosti, že bylo koberců těch výhradně užíváno v pokojích žalobkyně, význam pouze skutečného stavu, nikoli skutečnosti právně významné. Nadbytkem, byť i rovněž právem, poukazuje odvolací soud, že žalobkyně kromě darovacího úmyslu neprokázala ani odevzdání totiž, že nepovažoval pouhé ukázání na koberce, provázené výrokem: »Tady jsem ti koupila do výbavy koberce«, za odevzdání způsobu Šu 427 obč. zák. Proto odvolací soud neposoudil věc po právní stránce nesprávně, uznáv, že se žalobkyni nepodařilo dokázati vlastnictví ku sporným kobercům, poněvadž důkaz o skutečněném darování selhal úplně.

Čís. 4038.

5921

Kdo, opíraje se o některý z důvodů § 42. ex. ř., žádá za odklad exekuce, má pro sebe zákonnou domněnku ujmy, nemusí proto nebezpečí ujmy tvrditi a osvědčovati. Jest na soudci, by spravedlivě uvážil, zda nejde dle celého stavu o případ vyjimečný, zda totiž v daném případě ujma dlužníku (žadatelé za odklad) nehrozí, i když se exekuce provede.

(Rozh. ze dne 2. července 1924, R II 215/24.)

K žalobě podle Šu 35. ex. ř. povolil p r v ý s o u d dlužníkovi proti složení jistoty odklad exekuce. R e k u r s n í s o u d dlužníkův návrh zamítl. D ů v o d y: Dlužník sice osvědčil, že podal proti exekučnímu nároku žalobu opoziční (§ 35. ex. ř.). Avšak tato jediná skutečnost sama o sobě nestačí k odůvodnění návrhu na odklad exekuce. Dlužník musí dále osvědčit, že s pokračováním exekuce je spojeno nebezpečí majetkové ujmy nenahraditelné nebo těžce napravitelné (§ 44 ex. ř.). Tato zákonná náležitost musí dlužníkem býti podepřena určitými skutečnostmi. V tomto případě mluví sice dlužník ve svém návrhu o tomto